

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับระดับความเครียด และปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อระดับความเครียด โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงานของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ได้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมที่ดิน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การไฟฟ้าผลิตแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ศรีนคร จำกัด (มหาชน) กลุ่มบริษัทวังเพชรบูรณ์ จำกัด บริษัทอาซิโนะโมะโตะ (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัทธารารมย์ เอนเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน) รวมทั้งสิ้น 327 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามในระหว่างวันที่ 30 กรกฎาคม จนถึง 12 กันยายน 2538 ประกอบด้วยแบบสอบถามส่วนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยการศึกษาจากแบบสอบถามอื่นๆที่มีผู้วิจัยไว้แล้ว เป็นเรื่องปัจจัยส่วนบุคคลต่างๆ ส่วนที่สองเป็นแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแบบสอบถามที่มีผู้วิจัยไว้ และนำมาดัดแปลงแก้ไข และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นแอลฟา (Coefficient Alpha) ได้ค่าเท่ากับ 0.80 ส่วนที่ 3 เป็นแบบทดสอบวัดระดับความเครียด SCL-90 (Symptom Checklist-90) ซึ่งเป็นแบบทดสอบมาตรฐาน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้เท่ากับ 0.9675 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา (คำนวณค่าความถี่ ร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) ใช้ค่าที (t-test) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของค่าเฉลี่ยของความเครียดจำแนกตามปัจจัย และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน สำหรับการหาค่าคะแนนเฉลี่ยโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ระดับความเครียด ของบุคลากรที่ศึกษา พบว่า มีความเครียดแยกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับน้อย ระดับปานกลางและระดับสูง ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเทียบกับค่าคะแนนแบบตาราง T-Score อยู่ในระหว่างคะแนน T-Score ที่ 40-60 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ

2. ในการศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความเครียดของบุคลากร จำแนกตามปัจจัยเพศ ประสบการณ์ ภาวะครอบครัว ความพอเพียงของรายได้รายได้ ระดับการศึกษา อายุ หน่วยงาน ปัญหาส่วนตัว และสถานภาพ พบว่า

2.1 บุคลากรที่มีปัจจัยด้านเพศแตกต่างกัน มีระดับความเครียดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกลุ่มอาการความกลัว และกลุ่มอาการทางจิต

2.2 บุคลากรที่มีปัจจัยด้านหน่วยงานแตกต่างกัน พบว่าไม่มีความแตกต่างของระดับความเครียด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.3 บุคลากรที่มีปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพแตกต่างกัน มีระดับความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกลุ่มรวม กลุ่มอาการฮึดฮัดฮึดทำ ความรู้สึกบ่นพร่อง มีปมด้อย ความรู้สึกซึมเศร้า ความวิตกกังวล และกลุ่มอาการทางจิต

2.4 บุคลากรที่มีปัจจัยด้านระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกลุ่มรวม อาการทางกาย ความกลัว และความคิดระวาง

2.5 บุคลากรที่มีปัจจัยด้านระดับรายได้แตกต่างกัน มีระดับความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกลุ่มรวม ความรู้สึกบกพร่อง ความรู้สึกซึมเศร้า ความวิตกกังวล และความมุ่งร้ายไม่เป็นมิตร

2.6 บุคลากรที่มีปัจจัยด้านปัญหาส่วนตัวมีผลกระทบต่องานต่างกัน มีระดับความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกกลุ่มอาการ

2.7 บุคลากรที่มีปัจจัยด้านประสบการณ์(อายุงาน)ต่างกัน มีระดับความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกลุ่มรวม การย้าคิดย้าทำ ความรู้สึกซึมเศร้า และอาการทางจิต

2.8 บุคลากรที่มีปัจจัยด้านอายุต่างกัน จะมีระดับความเครียดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกลุ่มรวม กลุ่มอาการทางกาย ความรู้สึกซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความกลัว และอาการทางจิต

2.9 บุคลากรที่มีปัจจัยด้านสถานภาพแตกต่างกัน มีระดับความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกลุ่มความรู้สึกซึมเศร้า

2.10 บุคลากรที่มีปัจจัยด้านภาวะครอบครัวแตกต่างกัน มีระดับความเครียดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกลุ่มรวมการย้าคิดย้าทำ ความรู้สึกบกพร่อง มีปมด้อย ความรู้สึกซึมเศร้า ความวิตกกังวล และ ความคิดระวาง

2.11 ความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพกับระดับความเครียดเป็นไปทางลบ นั่นคือบุคคลที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว จะมีระดับความเครียดต่ำ